

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoCsp/9/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120307578
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:6120307578.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej JUDr. a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcu: Home Credit Slovakia, a.s., Teplická 7434/147, Piešťany, IČO: 36 234 176, právne zastúpeného: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., 1. mája 173/11, Trenčín, IČO: 47 234 679, proti žalovanému: Q. Z., K.. XX.XX.XXXX, O. P. XXX, právne zastúpeného: Mgr. Ladislav Riedl, advokát, Slovenská 46, Prešov, o zaplatenie 3.539,41 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 18.01.2022, č. k. 14Csp/136/2020-59, takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I. a III.
- II. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit. :

„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 2 954,60 EUR s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne

zo sumy 12,82 EUR od 18.7.2017 do zaplatenia,
zo sumy 33,44 EUR od 18.8.2017 do zaplatenia,
zo sumy 34,01 EUR od 18.9.2017 do zaplatenia,
zo sumy 34,60 EUR od 18.10.2017 do zaplatenia,
zo sumy 35,20 EUR od 18.11.2017 do zaplatenia,
zo sumy 35,80 EUR od 18.12.2017 do zaplatenia,
zo sumy 36,42 EUR od 18.1.2018 do zaplatenia,
zo sumy 37,05 EUR od 18.2.2018 do zaplatenia,
zo sumy 37,69 EUR od 18.3.2018 do zaplatenia,
zo sumy 38,34 EUR od 18.4.2018 do zaplatenia,
zo sumy 39 EUR od 18.5.2018 do zaplatenia,
zo sumy 39,67 EUR od 18.6.2018 do zaplatenia,
zo sumy 40,35 EUR od 18.7.2018 do zaplatenia,
zo sumy 41,05 EUR od 18.8.2018 do zaplatenia,
zo sumy 41,76 EUR od 18.9.2018 do zaplatenia,
zo sumy 42,48 EUR od 18.10.2018 do zaplatenia,
zo sumy 43,21 EUR od 18.11.2018 do zaplatenia,
zo sumy 43,95 EUR od 18.12.2018 do zaplatenia,
zo sumy 44,71 EUR od 18.1.2019 do zaplatenia,

zo sumy 45,48 EUR od 18.2.2019 do zaplata,ni,
zo sumy 46,27 EUR od 18.3.2019 do zaplata,ni,
zo sumy 47,06 EUR od 18.4.2019 do zaplata,ni,
zo sumy 47,87 EUR od 18.5.2019 do zaplata,ni,
zo sumy 48,70 EUR od 18.6.2019 do zaplata,ni,
zo sumy 49,54 EUR od 18.7.2019 do zaplata,ni,
zo sumy 50,39 EUR od 18.8.2019 do zaplata,ni,
zo sumy 51,26 EUR od 18.9.2019 do zaplata,ni,
zo sumy 52,14 EUR od 18.10.2019 do zaplata,ni,
zo sumy 53,04 EUR od 18.11.2019 do zaplata,ni,
zo sumy 53,96 EUR od 18.12.2019 do zaplata,ni,
zo sumy 54,89 EUR od 18.1.2020 do zaplata,ni,
zo sumy 55,83 EUR od 18.2.2020 do zaplata,ni,
zo sumy 56,80 EUR od 18.3.2020 do zaplata,ni,
zo sumy 57,78 EUR od 18.4.2020 do zaplata,ni,
zo sumy 58,77 EUR od 18.5.2020 do zaplata,ni,
zo sumy 59,78 EUR od 18.6.2020 do zaplata,ni,
zo sumy 60,81 EUR od 18.7.2020 do zaplata,ni,
zo sumy 61,86 EUR od 18.8.2020 do zaplata,ni,
zo sumy 62,93 EUR od 18.9.2020 do zaplata,ni,
zo sumy 64,01 EUR od 18.10.2020 do zaplata,ni,
zo sumy 65,12 EUR od 18.11.2020 do zaplata,ni,
zo sumy 66,24 EUR od 18.12.2020 do zaplata,ni,
zo sumy 67,38 EUR od 18.1.2021 do zaplata,ni,
zo sumy 68,54 EUR od 18.2.2021 do zaplata,ni,
zo sumy 69,72 EUR od 18.3.2021 do zaplata,ni,
zo sumy 70,93 EUR od 18.4.2021 do zaplata,ni,
zo sumy 72,15 EUR od 18.5.2021 do zaplata,ni,
zo sumy 73,39 EUR od 18.6.2021 do zaplata,ni,
zo sumy 74,66 EUR od 18.7.2021 do zaplata,ni,
zo sumy 75,94 EUR od 18.8.2021 do zaplata,ni,
zo sumy 77,25 EUR od 18.9.2021 do zaplata,ni,
zo sumy 78,58 EUR od 18.10.2021 do zaplata,ni,
zo sumy 79,94 EUR od 18.11.2021 do zaplata,ni,
zo sumy 81,32 EUR od 18.12.2021 do zaplata,ni,
zo sumy 82,72 EUR od 18.1.2022 do zaplata,ni,

a to všetko v mesačných splátkach vo výške 100 EUR splatných vždy do 20. dňa toho-ktorého kalendárneho mesiaca počnúc kalendárnym mesiacom nasledujúcim po kalendárnom mesiaci, v ktorom tento rozsudok nadobudne právoplatnosť, pričom pri omeškaní čo len časti splátky stáva sa splatným celé dlžné plnenie.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 66,96 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Vec právne posúdil podľa ust. § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, § 1 ods. 2, § 7 ods. 1, 4, 16, 17, 19, 20, § 11 ods. 2, § 20 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „ZoSÚ“), § 39, § 52 ods. 1 a 4, § 53 ods. 6 a 9, § 517 ods. 1, 2, § 565 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 1 ods. 1 a 4, § 1a, § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

3. Rozhodnutie odôvodnil zistením, že žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému zaplata,ni sumy 3.539,41 eur s príslušenstvom. Žalobu odôvodnil tým, že ako veriteľ uzatvoril so žalovaným ako dlžníkom - spotrebiteľom dňa 19.04.2017 úverovú zmluvu č. W ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú Úverové zmluvné podmienky spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s. Predmetom úverovej zmluvy bolo poskytnutie spotrebiteľského úveru vo výške 3.300 eur zo strany žalobcu. Žalovaný sa

zaviazal peňažné prostriedky vrátiť v 60 pravidelných mesačných splátkach po 88,57 eur. Žalovaný sa dostal do omeškania s plnením zmluvných povinností, keď úver riadne a včas nesplácal. Napriek opakovaným upozorneniam dlžné splátky nedoplatil, a teda nedošlo k riadnemu a včasnému splácaniu úveru. Na základe tejto skutočnosti žalobca dňa 18.10.2017 pristúpil k zosplatneniu budúcich splátok úveru a vyzval žalovaného k splateniu celého zostatku úveru a dlžných splátok. Žalovaný v lehote na plnenie sumu neuhradil, a preto si žalobca okrem dlžnej sumy uplatňuje v žalobe aj zákonné úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.096,56 od 03.11.2017 do zaplataenia. Žalovaný celkovo ku dňu podania žaloby uhradil sumu 88,57 eur a vychádzajúc z kalkulácie finančného vyrovnania, žalobca eviduje voči žalovanému dlh vo výške 3.580,41 eur, ktorý pozostáva z dlžných splátok vo výške 442,85 eur (neuhradená 1. až 5. splátka), zosplatnenej istiny vo výške 3.096,56 eur (neuhradená istina 6. až 60. splátky) a ostatných dlhov - zmluvných pokút vo výške 41 eur ako sankcií, ktoré súvisia s omeškaním žalovaného a sú dojednané medzi stranami sporu v ustanovení bodu 5. úverovej zmluvy - Dôsledky nesplácania úveru. Žalobca zobral žalobu v časti zmluvných pokút vo výške 41 eur späť, a to ešte pred doručením žaloby žalovanému.

4. Súd po vykonanom dokazovaní uzavrel, že strany sporu uzatvorili dňa 19.04.2017 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. W (ďalej „úverová zmluva“), na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému peňažné prostriedky vo výške 3.300 eur s tým, že predmetom financovania je auto. Žalovaný sa zaviazal splatiť úver v 60 pravidelných mesačných splátkach po 88,57 eur, pri RPMN 22,8 %, ročnej úrokovej sadzbe 20,683408 % a priemernej hodnote RPMN 15,12 %, so splatnosťou prvej splátky dňa 17.05.2017 a nasledujúcich mesačných splátok vždy do 17. dňa v kalendárnom mesiaci, pričom termín konečnej splatnosti bol dojednaný na deň 17.04.2022. Celková čiastka, ktorú mal žalovaný uhradiť, predstavovala 5.314,20 eur, pričom náklady na úver boli vyčíslené sumou 2.014,20 eur. Žalovaný uhradil iba jednu splátku 88,57 eur splatnú 17.05.2017 a to dňa 29.05.2017. Žalobca teda ako prvú omeškanú splátku evidoval 2. splátku vo výške 88,57 eur, splatnú dňa 17.06.2017. Žalovaný ani nasledujúcu 3., 4. a 5. splátku neuhradil, a preto ho žalobca výzvou zo dňa 18.10.2017 vyzval k úhrade celého zostatku úveru v sume 3.580,41 eur v lehote 15 dní odo dňa doručenia výzvy. Žalovaný okrem vyššie uvedenej prvej splátky nevykonal žiadne ďalšie úhrady. Podľa údajov o úrokových mierach úverov pre nové obchody zverejnených na stránke Národnej banky Slovenska bola priemerná úroková miera spotrebiteľských úverov poskytnutých so začiatočnou dobou fixácie splatnosťou od 1 do 5 rokov v mesiaci apríl 2017 vo výške 9,97 % ročne.

5. V predmetnej veci bolo nesporné, že medzi žalobcom a žalovaným bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere podliehajúca právnej úprave o spotrebiteľských zmluvách zakotvenej jednak v zákone č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, zákone č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ako aj vo všeobecných ustanoveniach o spotrebiteľských zmluvách v Občianskom zákonníku (§ 52 a nasl.). Keďže v danom prípade bola medzi stranami uzavretá spotrebiteľská zmluva formulárového typu, súd v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora EÚ ako aj rozhodovacou praxou slovenských súdov z úradnej moci preskúmal opodstatnenosť uplatneného nároku z hľadiska jeho súladu s ustanoveniami o ochrane spotrebiteľa a dospel k záveru, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere medzi žalobcom a žalovaným spĺňa všetky povinné náležitosti vyžadované zákonom o spotrebiteľských úveroch reflektujúc jeho eurokonformný výklad v porovnaní s článkom 10 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.04.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere.

6. Súd sa v prvom rade zaoberal výškou dohodnutého úroku z úveru, ktorého výška v danom prípade predstavovala 20,68 % ročne, lebo úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú súdnej kontrole vo svetle princípu dobrých mravov (§39 Občianskeho zákonníka), sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú základný hodnotový poriadok. V tejto súvislosti poukázal jednak na rozsiahlu ustálenú prax súdov v zmysle ktorej neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, ktoré by však nemali presahovať viac ako 100 % oproti priemeru úrokových sadzieb obdobných úverov poskytovaných bankami. Priemerná úroková miera spotrebiteľských úverov v čase uzatvorenia predmetnej úverovej zmluvy (apríl 2017) bola pre daný typ úveru so splatnosťou od 1 do 5 rokov vo výške 9,97 % ročne. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd zmluvne dojednanú výšku úrokovej sadzby (20,68 % ročne) považoval za odporujúcu dobrým mravom,

keďže táto presahuje dvojnásobok uvedenej priemernej úrokovej miery ($2 \times 9,97 = 19,94$), a preto s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka považoval dojednanie o výške úrokov za absolútne neplatné pre rozpor výšky úroku s dobrými mravmi, čo má za následok, že žaloba v časti predstavujúcej úroky z úveru nie je dôvodná.

7. Zároveň súd odvodzoval záver o rozpore výšky úrokovej sadzby s dobrými mravmi aj od predpokladu, že odplata za poskytnutie úveru by mala byť úmerná okrem iného aj bonite klienta, ktorú by si mal dodávateľ vopred dostatočne overiť vzhľadom na povinnosti mu kladené úijným právom i vnútroštátnou úpravou (§ 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch). Podľa názoru súdu je plne opodstatnené vyžadovať v súdnom konaní preukázanie skúmania bonity klienta žalobcom. Pokiaľ si žalobca uplatňuje právo na plnenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je nutné vyhodnotiť, či pri uzatvorení zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky, ktoré na tieto zmluvné vzťahy kladie právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa. Bolo na žalobcovi, aby tento preukázal, že bonitu žalovaného náležite skúmal, že si splnil povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezabavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania, zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet, a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov, vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (t.j. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť alebo nezaopatrené deti). Postup žalobcu pri skúmaní bonity spotrebiteľa preukázaný v konaní sa javí iba formálny a nezodpovedajúci odbornej starostlivosti. Len samotné zhromaždenie informácií o klientovi, a navyše neúplné, nemožno samo o sebe považovať za náležité splnenie si povinnosti vyplývajúcej z ust. § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Takýto spôsob zisťovania bonity klienta možno charakterizovať ako posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa a účelové použitie údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa na vytvorenie zdania väčšej schopnosti spotrebiteľa splácať úver, ako tomu v skutočnosti je, čo spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru podľa § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Len z údajov, ktoré sú zistené v internom dokumente žalobcu je zrejmé, že žalovaný mal mať zmluvu na dobu určitú (do 07/2017) s príjmom približne 450 eur, teda menej než žalovaný uviedol v matričnom liste - 475 eur, a aj napriek tomu mu bol poskytnutý úver až na sumu 3.300 eur. Súd preto na základe vykonaného dokazovania a uvedených záverov mal za to, že úver je bezúročný a bez poplatkov, a teda žalovaný je povinný vrátiť žalobcovi iba poskytnutú istinu úveru po započítaní už vykonanej platby. Zároveň súd konštatoval, že keďže veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, nie je v zmysle § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Pri posudzovaní dôvodnosti žalovaného nároku pritom vychádzal zo splatnosti istiny v súlade s dojednaným splátkovým kalendárom, keďže žalovanému zostalo zachované právo na splácanie úveru v splátkach (splátkový kalendár obsahuje rozpis anuitných splátok a súd má za to, že splátka úveru je pri bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru tvorená iba časťou pôvodnej splátky pripadajúcej podľa amortizačnej tabuľky na istinu).

8. Keďže žalovanému bola poskytnutá suma finančných prostriedkov vo výške 3.300 eur a žalovaný uhradil žalobcovi sumu vo výške 88,57 eur, pričom ku dňu vyhlásenia rozsudku bolo splatných 57 splátok, ktoré úhrne podľa rozpisu splátok v splátkovom kalendári čo do istiny predstavujú celkovú sumu 3.043,17 eur, rozdiel medzi splatnými splátkami (iba čistej istiny) a doposiaľ uhradenou sumou potom predstavuje 2.954,60 eur. Z tohto dôvodu súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy vo výške 2.954,60 eur, ktorá v zmysle splátkového kalendára reálne predstavuje zostatok 3. splátky vo výške 12,82 eur splatnej dňa 17.07.2017 a ďalej nesplatené istiny 4. až 57. splátky v zmysle splátkového kalendára. Keďže splátky č. 58 až 60 ešte ku dňu vyhlásenia rozsudku neboli splatné, (ich prirodzená splatnosť nastane až v súlade so splátkovým kalendárom) súd druhým výrokom rozsudku žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.

9. K obrane žalovaného o neplatnosti celej zmluvy a vznesenej námietke premlčania súd uviedol, že podľa § 39a Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon urobený fyzickou osobou nepodnikateľom, pri ktorom niekto zneužije tieseň, neskúsenosť, rozumovú vyspelosť, rozrušenie, dôverčivosť, ľahkomyselnosť, finančnú závislosť alebo neschopnosť plniť záväzky druhej strany a dá sebe alebo inému sľúbiť alebo poskytnúť plnenie, ktorého majetková hodnota je vzhľadom na vzájomné plnenie v hrubom nepomere. Súd preskúmaním zmluvy a na základe tvrdení žalovaného nemal za preukázané naplnenie dikcie predmetného ustanovenia. Žalovaný odvodzoval neplatnosť celej zmluvy iba na základe tvrdenia o privysokom (úžernom) úroku. Tvrdenia k naplneniu ostatných predpokladov pre použitie § 39a Občianskeho zákonníka však neuviedol. Súd však skutkové tvrdenia nemôže produkovať namiesto strany. Žalovaný sa pritom ani nezmieneil, že by žalobca zneužil jeho tieseň, neskúsenosť, rozumovú vyspelosť, rozrušenie, dôverčivosť, ľahkomyselnosť, finančnú závislosť alebo neschopnosť. Súd by v prípade takýchto tvrdení mal povinnosť skúmať, či teda nedošlo s ohľadom na okolnosti uzatvárania zmluvy o úvere k úžere a neplatnosti zmluvy podľa § 39a Občianskeho zákonníka. V danom prípade, však súd považoval za neplatné iba dojednanie o výške úrokovej sadzby úveru podľa § 39 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre rozpor s dobrými mravmi a pri platnosti zmluvy o úvere ako takej dospel k záveru, že žalovaný nárok nie je premlčaný. Splatnosť prvej omeškanej splátky nastala dňa 17.07.2017, pričom žaloba bola podaná 28.5.2020, a teda žalobca ju podal včas, v trojročnej premlčacej lehote.

10. Keďže si žalobca uplatnil aj nárok na úroky z omeškania, súd zaviazal žalovaného aj na úhradu úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne z jednotlivých súm splátok od prvého dňa omeškania s úhradou tej-ktorej splátky. S poukazom na ust. § 232 ods. 3 CSP a § 232 ods. 4 CSP zohľadnil žiadosť žalovaného, aby mu súd povolil uhradiť dlžnú sumu v splátkach z dôvodu jeho zlej finančnej situácie, na ktorú poukázal s odkazom na to, že mu bol advokát pridelený Centrom právnej pomoci. Súd si pre tieto účely vyžiadal lustráciu zo Sociálnej poisťovne a zistil, že žalovaný je aktuálne zamestnaný na dobu neurčitú so stabilným príjmom vo výške 623 eur (minimálna mzda). Vzhľadom na uvedené zohľadňujúc jednak príjem žalovaného a súčasne právo žalobcu na zaplatenie dlžnej sumy v primeranej lehote, súd povolil žalovanému splatiť dlžnú sumu v splátkach vo výške 100 eur mesačne pod následkom straty výhody splátok v prípade omeškania s úhradou.

11. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 66,96 %, keďže žalobca bol úspešný v časti istiny vo výške 2.954,60 eur, a teda v pomere k žalovanému nároku v rozsahu 83,48 %. Žalovaný bol úspešný v časti zamietnutia žaloby, a to v rozsahu 16,52 % k pôvodne žalovanému nároku. Miera úspechu žalobcu voči žalovanému tak činí 66,96 %.

12. Proti výroku I. a III. tohto rozsudku podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie odôvodňujúc, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd sa stotožnil s jeho argumentáciou týkajúcou sa podstatného prekročenia úrokovej sadzby oproti priemeru na trhu, ale posúdil to ako samostatný, od istiny oddeliteľný nárok, ktorý posúdil ako neplatný. V súvislosti s aplikáciou § 39a Občianskeho zákonníka dospel k záveru, že žalovaný nepreukázal, aby bola zneužitá jeho tieseň, neskúsenosť, rozumová vyspelosť, rozrušenie, dôverčivosť, ľahkomyselnosť, finančná závislosť alebo neschopnosť plniť záväzky druhej strany. V tejto rovine však dokazovanie súd nevykonával, ale vzhľadom na prezumpciu dôvodov, pre ktoré dlžník žiada veriteľa o bezúčelový úver, je ním z podstaty veci jednak tieseň a zároveň dôvera v konanie veriteľa, že zneužije jeho postavenie a životnú situáciu. Keďže istina bola pre úžeru poskytnutá bez právneho dôvodu, odo dňa nasledujúceho mal veriteľ možnosť uplatniť nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Subjektívna dvojiročná premlčacia doba preto uplynula 19.04.2017, teda pred podaním žaloby. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

13. Žalobca sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

14. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č.160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

15. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

16. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnené odvolacie dôvody a na odôvodnenie preskúmaného rozsudku bolo aj posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, pokiaľ určil že zmluva o spotrebiteľskom úvere je neplatná pre rozpor s dobrými mravmi len v časti dojednanej výšky ročnej úrokovej sadzby. Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občiansko-právnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

17. Na kategóriu dobrých mravov treba osobitný dôraz klásť pri spotrebiteľských zmluvách. Pojem dobré mravy Občiansky zákonník nedefinuje. Je tomu tak preto, lebo dobré mravy podliehajú spoločenskému vývoju, ale tiež preto, že vo všetkých jednotlivostiach by bolo ťažké ich vystihnúť. Vo všeobecnosti však možno hovoriť o pravidlách morálneho charakteru všeobecne platných v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Je to v podstate súhrn určitých etických a kultúrnych pravidiel v spoločnosti všeobecne uznávaných. Činnosť namierenú proti uvedeným pravidlám možno označiť za činnosť proti dobrým mravom.

18. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi bol obsiahnutý i v zákone č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Podľa ustanovenia § 4 ods. 8 tohto právneho prepisu predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so zžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže prívodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

19. Pri dojednávaní úrokov koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri poskytnutí peňažných prostriedkov uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou úrokovej sadzby za užívanie poskytnutých finančných prostriedkov a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu a dohodu o úrokoch často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu, sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako o 100 % oproti priemeru bánk. Dohodnutá úroková sadzba 20,68 % oproti priemernej úrokovej miere bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam v mesiaci apríl 2017 pri úveroch od 1 do 5 rokov vo výške 9,97 % ročne o viac ako dvojnásobok prevyšuje tento priemer, čo rozhodne nemožno považovať za primerané a teda zodpovedajúce dobrým mravom. Záver o neplatnosti dojednania o úrokoch pre rozpor s dobrými mravmi má preto oporu vo vykonanom dokazovaní (§ 39 Občianskeho zákonníka v spojení s § 41 Občianskeho zákonníka).

20. Žalovaný vo svojom odvolaní namietal záver súdu, podľa ktorého nepreukázal splnenie podmienok pre aplikáciu § 39a Občianskeho zákonníka, keďže žiadne dokazovanie súd nevykonával. Keďže má za to, že istina úveru bola poskytnutá bez právneho dôvodu, žalobca si mohol uplatniť právo na vydanie bezdôvodného obohatenia nasledujúci deň a subjektívne premlčacia doba uplynula dňa 19.04.2020, teda pre podaním žaloby.

21. K argumentácii žalovaného týkajúcej sa nevykonaného dokazovania vo vzťahu k § 39a Občianskeho zákonníka odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie dospel k správneho záveru, keď konštatoval, že za odporujúci dobrým mravom je potrebné považovať dohodnutý úrok vo výške, ktorá viac ako

dvojnásobne presahuje priemernú ročnú úrokovú sadzbu v rozhodnom období. Ust. § 39a Občianskeho zákonníka kumuluje jednak objektívnu stránku úžery a jednak subjektívnu stránku. Tou objektívnou, vždy jednoznačne zistiteľnou je to, čo je uvedené v závere vety. Slová „dá sebe alebo inému sľúbiť“ alebo poskytnúť plnenie, ktorého majetková hodnota je vzhľadom na vzájomné plnenie v hrubom nepomere“ sú vyjadrením tejto objektívnej stránky úžery. Táto objektívna stránka ale môže byť (a často aj je) naplnená bez toho, aby sa naplnili subjektívne podmienky, ktoré sú uvedené v prvej časti vety. To s tým nemusí mať nič spoločné.

22. Nakoniec to potvrdzuje aj dôvodová správa, ktorá to považuje za jediné objektívne kritérium. Dôvodová správa k zákonu č. 106/2014 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov uvádza: „Objektívne -vyžadovalo sa, aby si jedna strana dala sľúbiť plnenie určitej majetkovej hodnoty, ktoré cenu plnenia v čase uzavretia zmluvy prevyšovalo do tej miery, že existoval podľa okolností hrubý nepomer medzi vzájomnými plneniami. Nápadný nepomer hodnôt je daný vždy tam, kde rozdiel vzájomných protiplnení je v značnom nepomere k obvyčajnej, konkrétnymi pomermi odôvodnenej hodnote. Napríklad pri pôžičke pôjde o úroky, ktoré presahujú úroky obvyklé.“

23. Zákon hovorí o hrubom nepomere, pričom z hľadiska stanovenia úrokov bolo potrebné to konkrétnejšie uviesť. Súčasne sa však znovelizovalo aj nariadenie vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to nariadením vlády SR č. 141/2014 Z.z., ktoré v § 1 a § 1a ustanovuje maximálnu výšku odplaty, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi. Keďže, ako už bolo spomenuté, ustanovenie § 39a Občianskeho zákonníka sa nevzťahuje iba na spotrebiteľské zmluvy, bude potrebné analogicky posudzovať hrubý nepomer v súvislosti s maximálnou výškou odplaty v prípade akýchkoľvek zmlúv, predmetom ktorých bude poskytovanie finančných prostriedkov. Hrubý nepomer vo vzájomnom plnení môže nastať, najmä v dojednanej výške úrokov. Ďalším prípadom hrubého nepomeru vo vzájomnom plnení je dojednanie neprimeraných odmien a poplatkov. Aj v tomto prípade je najvyššia prípustná miera odplaty upravená v § 1 a § 1a uvedeného nariadenia vlády SR, pričom ako z týchto ustanovení vplyva na účely stanovenia najvyššej prípustnej výšky odplaty podľa § 1a sa použije priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov bánk a pobočiek zahraničných bánk pre jednotlivé typy novoposkytnutých spotrebiteľských úverov zverejnená podľa osobitného predpisu, naposledy v čase predchádzajúcom uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy. Odplata pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi nesmie prevýšiť dvojnásobok priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov podľa § 1 ods. 4 pri obdobnom úvere alebo pôžičke ročne.

24. Ako vyplýva z obsahu spisu, žalobca si v konaní uplatňuje nárok na vrátenie istiny spotrebiteľského úveru a zmluvných úrokov, pričom len tieto tvoria odplatu, preto súd prvej inštancie správne vyslovil, že žalobca nemá nárok na zmluvné úroky vzhľadom na ich neprípustnosť, keďže viac ako dvojnásobne presahujú priemernú úrokovú sadzbu v čase uzavretia zmluvy. Zároveň správne uvádza, že z dôvodu nepreukázania, aby žalobca bonitu žalovaného náležite skúmal sa považuje poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov.

25. Vzhľadom na vyššie uvedenú argumentáciu nemožno súhlasiť so záverom odvolateľa, ktorý sa domáha vyslovenia neplatnosti zmluvy ako celku z dôvodu, že zmluvné úroky dohodnuté v predmetnej spotrebiteľskej zmluve viac ako dvojnásobne prekračujú priemernú úrokovú sadzbu v čase uzavretia zmluvy. Odvolací súd v tejto súvislosti nepovažuje dohodnutú úrokovú sadzbu v predmetnej zmluve za úžernú v zmysle § 39a Občianskeho zákonníka, teda že dohodnuté protiplnenie v zmluve je v hrubom nepomere, v dôsledku čoho by bolo možné považovať celý právny úkon za neplatný.

26. Keďže odvolací súd nemá za naplnenú už objektívnu stránku úžery podľa ust. § 39a Občianskeho zákonníka, považuje za neúčelné, aby súd vykonával dokazovanie vo vzťahu k preukázaniu, či pri uzatváraní predmetnej zmluvy došlo k naplneniu subjektívnej stránky uvedeného ustanovenia, teda že niekto zneužije tieseň, neskúsenosť, rozumovú vyspelosť, rozrušenie, dôverčivosť, ľahkomyselnosť, finančnú závislosť alebo neschopnosť plniť záväzky druhej strany (v tomto prípade žalovaného). Preto odvoláciu námietku žalovaného vo vzťahu k aplikácii uvedeného ustanovenia Občianskeho zákonníka týkajúceho sa úžery odvolací súd považuje za nedôvodnú.

27. K námietke premlčania vznesenej žalovaným v odvolaní je potrebné uviesť, že vzhľadom na vyššie uvedenú argumentáciu, nie je možné považovať nárok uplatnený žalobcom v tomto konaní za bezdôvodné obohatenie. V prípade ktorom by sa aplikovala dvojročná premlčacia doba, ale trojročná premlčacia doba podľa ust. § 103 Občianskeho zákonníka, ktorá začala plynúť od zročnosti dohodnutých splátok. Keďže splatnosť prvej splátky bola dohodnutá na deň 17.05.2017 a žalobca podal žalobu dňa 28.05.2020, teda pred uplynutím trojročnej premlčacej doby, námietka premlčania vznesená žalovaným nie je dôvodná.

28. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol právne dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel a pre ktoré v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces. (Pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.11.2010, sp. zn. 5 Cdo 218/2010, uznesenie Ústavného súdu SR z 08.06.2006, I. ÚS 188/06)

29. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil. Z týchto dôvodov odvolací súd považuje odvolanie žalovaného za nedôvodné a vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd rozsudok v zmysle ustanovenia § 387 CSP v jeho napadnutom rozsahu potvrdzuje ako vecne správny.

30. Judikatúra súdov, vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva, ani nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. (Pozri rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04)

31. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 odsek 1 CSP v spojení s § 255 odsek 1 CSP tak, že žalovaný v odvolacom konaní nemal úspech, preto nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania a úspešnému žalobcovi z obsahu spisu žiadne trovy nevyplývajú, preto mu ich súd nepriznal.

32. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).